

Utrpenie

„*Spravodliví majú utrpení veľa, ale Pán ich vyslobodí zo všetkých*“ (Ž 34, 20). Utrpenie je charakterizované ako veľké trápenie či súženie, ťažkosti, bolesti až muky. V súčasnosti nieto snád' človeka, ktorý by netrpel. Apoštolský list *Patris corde*, vznikol práve z utrpenia, ktoré práve teraz zakusuje celý svet: koronavírusová pandémia. Pápež František v ňom píše, „*Všetci môžu objaviť vo sv. Jozefovi – mužovi, ktorý nepozorovane prechádza okolo, mužovi bežného, nenápadného a skrytého života – orodovníka, oporu a sprievodcu v ťažkých chvíľach*“.

Martin Luther King vyslovil zaujímavú myšlienku: „*Ak sa svet pozrie do minulého storočia, bude plakať. Nie preto, že tam bolo veľa utrpenia, ale preto, že dobrí ľudia mlčali.*“ Takýto dobrí ľudia boli aj spravodlivý muž sv. Jozef a trpiaca žena Alfonza Mária Eppingerová. A hoci si obaja v živote veľa vytrpeli, nesťažovali sa, mlčali. Páter Dominic De Domenico, O.P. v knihe *True Devotion to St. Joseph and the Church* hovorí, že sv. Jozef obetoval svoje bolesti za hriechy sveta v spojení s utrpením Ježiša a Márie a tak spolupracoval na diele vykúpenia. Pretože Boh žiadal jeho spoluprácu na vykúpení sveta, nevyhnutne žiadal aj utrpenie, ktoré sa nedá oddeliť od tejto spolupráce. Aj Alfonza Mária bola pripravená mať účasť na poslaní Vykupiteľa, prijatím účasti na jeho utrpení a tak odpovedať na Božiu lásku. Ona obetovala všetko utrpenie za obrátenie hriešnikov a za spásu nesmrteľných duší. Sám Vykupiteľ ju žiadal aby takto spolupracovala na vykúpení sveta z otroctva hriechu.

Sledujme, čo si títo dvaja Boží spolupracovníci na diele vykúpenia vytrpeli.

Z evanjelií sa dá vyčítať sedem bolestí sv. Jozefa, píše páter De Domenico (porov. *True Devotion to St. Joseph and the Church*, s. 73-79).

1. Pochybnosti

Prvú bolesť predstavujú už pochybnosti sv. Jozefa, keď sa ukázalo, že Mária „bola v požehnanom stave z Duchu Svätého“ (Mt 1, 18). Aká nesmierna psychická bolesť zaplavila Jozefa. Aká ukrutná bolesť zovrela jeho srdce, srdce muža, ktorý čisto a opravdivo miloval svoju nevestu. Mal by ju on, spravodlivý muž, vydať na ukameňovanie, tak ako to žiada Mojžišov zákon daný Bohom, ktorého tiež nadovšetko miluje? Pri predstave, že by mal dať zničiť život, ktorý sa len teraz počal a aj život tejto mladučkej matky, prenikla ho mučivá bolesť až agónia. Ale nechcel ísť ani proti Božím nariadeniam. Nie, on nebol zaslepený ukrutnou bolesťou alebo zraneným pocitom. Aj keď táto záležitosť mu nebola celkom jasná, on veril, že bude spravodlivé, aby sa odlúčil od Márie. Cítil bolesť zo straty toho najcennejšieho, svojej milovanej nevesty, ale keďže bol spravodlivý, rozhodol sa zachrániť životy a v tichosti prepustiť Máriu.

Aj keď obavám Alfonzy Márie je venovaná predchádzajúca kapitola, teraz sa chceme pozrieť, koľko utrpenia jej to spôsobilo. Zamietnutie rodičov ísť do kláštora bolo pre bl. Alfonzu Máriu „veľmi trvdý úder. Prosila teda opäť, zaprisahávala ich na kolenách, že od toho závisí spása jej duše. Hoci jej otec a matka boli dobrí kresťania, v tomto sa obmäkčili“

nedali. ... Aj keď sa poslušne podvolila ich vôli, naplnilo ju to veľkou bolesťou.“ (PERRIN, J.: *Život matky Alfonzy Márie Eppingerovej*, s. 33). Pre Alfonzu Máriu nastal trpký čas bolestného utrpenia. Modlitba, ktorú milovala, sa jej stala trápením. Aj spovede a sv. prijímania sa jej zdali zneuctením voči Bohu. Keď sa o tom zdôverila svojmu spovedníkovi, ten ju upokojil a usmernil. *„Avšak táto duša, olúpená o každú útechu, už nič nechápala. Jej utrpenia naďalej pretrvávali a narastali. Tvrдый a krutý boj zasiahol jej utrápenú dušu.*“ (tamže, s. 35-36) Pod týmto ťažkým bremenom vútorného utrpenia, ktoré Alfonza Mária znášala už rok, sa zhoršilo aj jej zdravie. Jej priateľky sa sťažovali, že sa s nimi zriedkakedy rozpráva. Avšak aj v tej najhroznejšej suchopárnosti zostala pevná, pokojná a v tichosti znášala svoje utrpenie.

2. Hľadanie prístrešia

Druhýkrát zovrela Jozefa bolesť, keď podľa cisárovho nariadenia sa šiel spolu s Máriu, ktorá bola v požehnanom stave, dať zapísať do Betlehema. Aká bolesť a sklamanie, keď chodil z domu do domu, od jednych dverí k ďalším a nemohol nájsť miesto kde by mohol ubytovať svoju manželku, ktorá už mala porodiť dieťa. Už vtedy sa naplnilo Kristovo slovo: *„Syn človeka nemá kde hlavu skloniť“* (Mt 8, 24). Všade bol odmietnutý „pre nedostatok miesta“. Aj týmto utrpením Jozef spolupracoval na vykupiteľskom diele Krista. *„Kým boli tam, Márii nadišiel čas pôrodu. I porodila svojho prvorodeného syna, zavinula ho do plienok a uložila do jasiel, lebo pre nich nebolo miesta v hostinci“* (Lk 2, 6-7). Ako veľmi musel trpieť tento Boží muž, keď nemohol zabezpečiť dôstojný príbytok pre

príchod Božieho Syna na svet. Našiel len studenú maštal' za mestom. A predsa, prijal aj toto utrpenie ticho, bez šomrania s odovzdanosťou do Božej vôle.

Alfonza Mária tiež hľadala, avšak nie prístrešie, ale útechu. Vo svojej úzkosti by bola rada „*našla útechu a pomoc u svojich priateľiek. Niekedy sa vrátila z polcesty k svojim priateľkám, niekedy bola medzi nimi, ale nič im o svojom vnútornom rozpoložení nehovorila.*“ (tamže, s. 38). Zakúsila, že v hodinách trpkého utrpenia zostala sama, sama pred Bohom. Ani jej príbuzní a ľudia v jej blízkosti jej nerozumeli. Boli mrzutí, vyčítali jej jej nemohúcnosť, že ich privedie na mizinu, a necitlivo sa vysmievali jej zbožnosti. Ona to však v tichosti a trpezlivo znášala a prosila Boha o pomoc.

3. Obriezka

Tretia bolesť zasiahla Jozefovo srdce „*po ôsmich dňoch, keď prišiel čas [Ježišovej] obriezky*“ (Lk 2, 21). Jozef vtedy videl ako Ježiš po prvýkrát prelieva svoju drahocennú krv. Toto bola „predchut“ Ježišovho bolestného utrpenia v Getsemanskej záhrade, keď sa potil krvou a následného umučenia bičovaním, korunovaním tŕním, nesením kríža a napokon ukrižovaním, a po smrti prebodnutím srdca kopijou vojaka. Jozef sa tu v tichosti zjednocoval s vykupiteľským utrpením Krista. Počas tohto obradu, Jozef mu dal meno Ježiš, ako mu Pánov anjel prikázal, lebo v tomto mene celý svet obsiahne spásu.

Utrpenie Alfonzy Márie, fyzické aj psychické, bolo veľmi veľké. Silu niesť toto bremeno utrpenia v tichosti a s trpezlivosťou čerpala meditovaním nad umučením Ježiša Krista. Keď meditovala nad jeho bičovaním, videla Ježiša

pokrytého ranami, doráňaného bičovaním, zaliatého krvou a predsa mlčiaceho, ktorý nenariekal, neprielieval žiadne slzy, pokojného, odovzdaného a modliaceho sa za tých, ktorí ho bijú. Hovorí, „*v prítomnosti tohto hrdinského divadla človek uvažuje, ... prečo a za koho Ježiš tak veľa trpel.*“ A dodáva, „*môže vidieť, že je to za hriešnikov, to znamená za nepriateľov jeho vznešenosti a jeho mena a to z jeho čistej lásky k nim.*“ (HÉRISSARD, D.: *Aby si roznechoval Boží dar, ktorý je v tebe*, s. 56-57). Aby Alfonza Mária hlbšie pochopila veľké utrpenie Vykupiteľa, kládla si otázky. Jej duša bola tak hlboko oslovená, že istým spôsobom cítila na sebe bolesti pašii – stávali sa jej vlastnými. Tak ako sv. Jozef, aj ona mlčala a vnútorne sa spájala s Kristom, ktorý preliat za nás svoju drahocennú krv.

4. Obetovanie v chráme

Štvrtá bolesť zasiahla Jozefa, keď pri obetovaní Ježiša v chráme počul z úst staručkého Simeona predpoveď, že toto dieťa „bude znamením, ktorému budú odporovať“ a dušu jeho milovanej manželky „*penikne meč bolesti*“ (por. *Lk 2, 27-35*). Či vtedy aj Jozefa neprenikol meč bolesti? Dve jemu najmilšie osoby budú veľmi trpieť. Ježiš, ktorý vykúpi svet z hriechov je teraz obetovaný v chráme ako nekrvavá obeť, avšak neskôr vyleje všetku svoju krv za spásu sveta. Jozef spolu s Máriu obetuje cenu, ktorá musí byť zaplatená za vykúpenie z otroctva hriechu a diabla a zadosťučiniť za hriech a z neho vyplývajúci trest. Toto poukazuje na obeť kríža.

Hlbšie spoznanie života Alfonzy Márie nás presvedčí o tom, že jej utrpenie nebolo samoučelné. Bola to obeť, obeť za

druhých, obeta za spásu nesmrteľných duší. Už ako 13-ročná mala veľké telesné utrpenia, ale rodičom o nich nepovedala. Obetovala ich Bohu, modliac sa: „*Môj Ježiš, chcem tieto utrpenia znášať, ak ti je to milé, len mi daj srdce podľa tvojho srdca*“ (PERRIN, J.: *Život matky Alfonzy Márie Eppingerovej*, s. 22). Bozkávajúc kríž sa zjednocovala s trpiacim Ježišom.

O dvadsať rokov neskôr pocítila silnú túžbu trpieť s Ježišom, a tým priviesť k spáse veľa poblúdených duší. Naliehavo prosila Pána, aby ju pritiahol ku krížu, aby tak priniesla obeť za mnohých, ktorí jeho lásku odmietajú. Zrazu jej dušu naplnilo veľké vnútorné utrpenie. Pán ju však uistil: „*Dcéra moja, utrpenia, ktoré ti posielam, majú veľkú cenu. Čoskoro pochopíš, že si musela ísť touto cestou. V novej reholi, ktorú založíš, máš učiť iných, ako sa majú zachovať v takýchto a podobných skúškach.*“ (tamže, s. 70).

Bl. Alfonza Mária a sv. Jozef boli preniknutí bolesťou nad vykupiteľskou obeťou Krista a v tichosti sa spájali s týmto utrpením.

5. Útek do Egypta

Piata bolesť sa zahryzla do Jozefovho srdca, keď bol nútený utekať do Egypta spolu s Máriou a dieťaťom Ježišom. Po odchode mágou sa Jozefovi vo sne zjavil anjel a povedal mu: „*Vstaň, vezmi dieťa i jeho matku, uteč do Egypta a zostaň tam, kým ti nepoviem, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho zmárnil*“ (Mt 2,13). A evanjelista Matúš pokračuje, že Jozef vstal ešte za noci. Vstal, naplnený hrôzou, že dieťaťu hrozí smrť. S bolesťou v srdci zobudil Máriu, nacytro pripravili potrebné veci a spolu s dieťaťom sa vydali na cestu. Akú

bolesť a strach musel Jozef prežívať pri myšlienke, či uniknú prenasledovateľom alebo iným nástrahám cesty. Koľko nebezpečenstva číhalo na nich na tejto ceste! Nebezpečenstvám síce unikol, ale keď prišiel do Egypta, do cudzieho a neznámeho sveta zaiste veľmi trpel pri myšlienke ako uživí rodinu. V Egypte musel začať z ničoho a predsa nereptal, ale v tichosti konal svoju prácu, aby prežili toto vyhnanstvo.

Alfonza Mária tiež „bola nútená“ opustiť novozaložený kláštor a spolusestry, ktorým bola matkou, a odcestovať do Štrasburgu. Biskup Räss si ju zavolať, aby si pod jeho vedením vykonala duchovné cvičenia. Bolo to na odporúčanie Pápeža Pia IX., ktorý sa vyjadril, že by bolo múdre, aby *„táto panna ktorá má zjavenia a verí, že ich dostala od nášho Pána Ježiša Krista ... bol jej duch vyskúšaný inými kňazmi.“* (PERRIN, J.: *Život matky Alfonzy Márie Eppingerovej*, s. 111). Zlé jazyky totižto osočovali Alfonzu Máriu, ktorá sa však nebránila, ale v tichosti a pokore to znášala. Biskup Räss dokonca dostal zvláštny list, ktorý ho varoval pred sestrou Alfonzou Máriou z Niederbronnu. *„Diabol sa vplazil do vnútra tejto panny. Posadil sa na trón pýchy a nevedomosti, ktorý sa tam nachádza. Hrá sa na prorokyňu, a tak nepriateľ všetkého dobrého môže to, čo je falošné, predostrieť ako pravdivé. Jednoducho tá úbohá ... je nástrojom satana, ktorý si ju vybral na uskutočnenie svojich zámerov. Takže sa nachádza medzi pravdou a omylom, medzi Bohom a jeho nepriateľom, teda vo veľmi nebezpečnom postavení.“* (PERRIN, J.: *Život matky Alfonzy Márie Eppingerovej*, s. 76). Ako meč sa vrývali tieto slová do srdca Alfonzy Márie, o ktorej jej duchovný vodca, farár Reichard, píše Biskupovi Rässovi: *„Všetky jej slová majú v sebe nádych posvätnosti a milosrdnej miernosti Božského Vykupiteľa. Všetci*

hriešnici sú pozývaní a vyzývaní vrátiť sa k Dobrému Pastierovi našich duší. Naša vizionárka nikdy nechcela byť pokladaná za prorokyňu. Od detstva u nej ani na okamih neochabovala poddajnosť srdca i ducha. Nie je ani možné v tejto záležitosti nájsť momenty, ktoré by prezrádzali ducha klamstva...“ List končí týmito slovami: „Uisťujem Vás, že som u svojej farničky nikdy nemusel bojovať proti diabolskej neresti. Práve naopak, musel som ju stále upokojsť pre jej nadmerný strach a silné vedomie vlastnej nehodnosti. V bolesti, ktorá neustále naplňa jej dušu, nachádza pokoj iba v srdciach Ježiša a Márie.“ (tamtiež, s. 77)

Nepriateľ Božích vecí nikdy nespí. Používa klamstvá a lži: Herodes povedal mágom, že sa pôjde pokloniť novonarodenému Dieťaťu a neznámy pisateľ napísal biskupovi Rässovi, že Alfonza Mária sa hrá na prorokyňu, aby vrhol medzi ľudí nepokoj. Avšak sv. Jozef aj bl. Alfonza Mária mlčky pretrpeli túto bolesť a tak spolupracovali na diele vykúpenia.

6. Návrat z Egypta

Aj návrat z Egypta spôsobila bolesť Jozefovi, a to už po šiesty krát. Tí, čo číhali na Ježišov život síce pomreli, ale ich potomkovia boli azda ešte krutejší. Zaiste si Jozef s radosťou vypočul anjelové slová, ktorý sa mu zajvil vo sne: „*Vstaň, ... chod' do Izraelskej krajiny. Tí, čo striehli na život dieťaťa už pomreli*“ (Mt 2, 20), a hneď sa vydal na cestu do vlasti. Avšak keď sa dozvedel, že v Judey kráľuje Herodesov potomok, bál sa tam vrátiť. Cítil, že dieťa Ježiš je stále v nebezpečenstve, čo mu spôsobilo veľkú mentálnu bolesť. Ochrániť dieťa, ktoré mu bolo zverené do ochrany, pokladal za svoju prvoradú

povinnosť. A v Judey na dieťa stále číhalo nebezpečenstvo. Kam teraz ísť? K únave z putovania z Egypta sa pridružila aj úzkosť. Radosť z príchodu do vlasti vystriedali strach a úzkosť o bezpečie dieťaťa. Tie však neprevýšili dôveru v Boha. Varovaný anjelom vo sne odišiel do galilejského kraja a usadil sa v Nazarete. Jozef v tichosti prijal aj toto utrpenie pre spásu sveta.

Počas pobytu v Štrasburgu biskup sa každý deň rozprával s Alfonzou Máriou niekoľko hodín. Po ôsmich dňoch napísal farárovi Reichardovi: *„Myslím, že želania pápeža a Cirkvi sú splnené. Preto dovoľujem matke Alfonze Márii vrátiť sa do Niederbronnu. Som veľmi spokojný s týmito exercíciami. Boh ich požehná a nechá z toho vyrásť všetko dobré, to dúfam.“* (PERRIN, J.: *Život matky Alfonzy Márie Eppingerovej*, s. 112). Svojmu priateľovi, biskupovi zo Speyeru, napísal: *„Alfonza Mária na moje vyzvanie odpovedala radostným áno a odobrala sa do kláštora, ktorý som určil. Videl som ju a skúšal denne po dobu dvoch týždňov a upevnil som sa v dobrej mienke, ktorú som o nej mal. ... Jej odvaha, jej horlivosť i jej láska sa nanovo zapálili a nezanedbáva ani časné záujmy kongregácie.“* (tamtiež, s. 112).

Avšak po návrate do Niederbronnu Alfonza Mária musela dávať do poriadku rôzne naliehavé záležitosti. Ako ju zbolelo srdce, keď videla, že nieto potravín pre sestry ani pre chudobných, ktorí napoludnie zvonili pri kláštornej bráne. Čo robiť? Má kúpiť pole na zeleninu? Ale kde vziať peniaze? Aj ďalšie starosti sužovali jej materinské srdce. Je správkyňa domu takže musí zabezpečiť prostriedky na živobytie. Je aj magistra novíciek, ktoré musí vovádzať do rehoľného života, a pritom nesmie zanedbávať charizmu: starať sa

o najnúznejších chudobných a chorých. Z každej strany prichádzajú prosby, aby k nim poslala svoje sestry. Hoci už posielala svoje mladučké sestry ošetrovať chorých do ich príbytkov, predsa sa vždy vrátili do spoločenstva, aby sa mohli podeliť s radosťami aj bolesťami, ktoré ich stretli. A teraz má, ani nie po dvoch rokoch trvania kongregácie, tieto nie celkom pripravené sestry poslať na misie ďaleko od seba? Avšak dôverujúc Bohu, v tichosti objala aj tento kríž a privádzala svoje sestry do nových pôsobísk. Avšak najväčšia bolesť zasiahla jej srdce, keď sa sestry najskôr vo Viedni, neskôr vo Würzburgu a napokon v Šoproni oddelili od materského domu v Niederbronne. Jej srdce krvácalo, keď prinášala v tichosti Pánovi túto najväčšiu obeť svojho života.

7. Nájdenie Ježiša v chráme

Už po siedmy krát zovrela Jozefa bolesť, keď sa stratil dvanásťročný Ježiš. Spolu s Máriou s úzkosťou hľadali stratené dieťa v tom nespočetnom zástupe ľudí, ktorí prišli na sviatky do Jeruzalema. Prešli deň cesty, nazdávajúc sa, že je v zástupe s ľuďmi vracujúcimi sa do Nazareta. Nebol tam, a nebol ani medzi príbuznými a známymi. „Kde len môže byť? Hádám sa mu len niečo nestalo.“ S takýmito obavami, ktoré im vírili v mysli a s bolesťou, čo sa hlboko zahrýzala do ich vnútra, sa vrátili do Jeruzalema. Keď ho napokon po troch dňoch našli v chráme, Jozef zostal mlčať, ale Mária vyjadrila to, čo prežívali: „Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec a ja sme ťa s bolesťou hľadali!“ (Lk 2, 48) Takto Jozef aj Mária mali účasť na kríži, ktorý im Boh poslal. A hoci nepochopili Ježišovu odpoveď, že má byť v dome svojho Otca, v mlčaní

objali tento kríž.

Keď Alfonza Mária nastúpila do školy, veľmi sa tešila, že bude veľa počuť o Bohu a že ho lepšie spozná. Veľmi sa však sklamala už pri prvej návšteve školy. Učiteľ ju posadil k deťom, ktoré viedli hanebné reči. Jej odpor bol taký veľký a jej srdce také stiesnené, že plakala a jej radosť zo školy sa zmenila na nechúť. Pri myšlienke na školu nemohla spávať. Ona však o svojom trápení nepovedala ani učiteľovi, ktorý sa pýtal prečo plače, ani svojim rodičom. Mlčky niesla tento kríž. Jej vnútorné utrpenie trvalo tak dlho pokiaľ musela byť pri nespratných spolužiakoch, ale nikomu sa so svojimi útrapami nezdôverila. Na spiatočnej ceste zo školy od týchto deti odišla, nedbajúc na potupu a pohrdanie, ktoré sa jej dostalo. Keď konečne bola presadená, prenikla ju veľká bolesť, že sa nemohla zúčastniť vyučovania, ktoré mal pán farár, pretože všetky deti v jej veku museli odísť. Veľmi chcela zostať, ale poslušnosť jej to nedovolila. A tak, keď odchádzala, žalostne sa so slzami v očiach ešte raz obzrela späť. Svoj vnútorný život uchovávala ukrytý a sťažovala sa len Bohu. (por. REICHARD, J. D.: *Život mladej Alžbety Eppingerovej*, s. 20-21)

Je ťažko pochopiť vnútornú bolesť, keď ide o Božie veci. Jozef s Máriou nepochopili, že dieťa Ježiš má byť tam, kde ide o Božie veci. Podobne Alfonza Mária, ešte ako dieťa, horlivá spoznať viac Boha nepochopila, prečo jej to nebolo dopriaté. Pravdou však je, že obaja v tichosti objali bolestnú trýzeň hľadania Boha.

Utrpením nás Boh vovádza do tajomstva svojho vykupiteľského diela. Je to príležitosť rásť v láske k Bohu, aj keď je v nás i okolo nás tma a tento nežný dotyk Boha necítíme. Nechajme sa Ním viesť.